

*До спеціалізованої вченої ради Д 08.727.02
Дніпровського державного університету
внутрішніх справ*

ВІДГУК

**опонента, доктора юридичних наук, професора
Лоскутова Тимура Александровича на дисертацію
Бабікова Олександра Петровича на тему: «Теоретико-прикладні основи
проведення негласних слідчих (розшукових) дій у кримінальному
провадженні», подану на здобуття ступеня доктора юридичних наук за
спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова
експертиза; оперативно-розшукова діяльність (081 – Право)**

Актуальність теми дослідження обумовлюється важливим значенням результатів проведення негласних слідчих (розшукових) дій (далі – НС(Р)Д) для виконання завдань кримінального провадження. Здійснення НС(Р)Д пов'язано з обмеженням основоположних прав і свобод людини, включаючи право на недоторканність приватного життя, житла, листування, телефонних розмов. Окремі види НС(Р)Д, такі як контроль за вчиненням злочину або виконання спеціального завдання, нерідко межують із провокацією чи підбурюванням до вчинення злочинів, що вимагає чіткої правової регламентації підстав, умов та порядку здійснення НС(Р)Д та відповідного нагляду (контролю) за їх реалізацією.

Разом з тим, наразі залишається чимало невирішених проблем щодо теоретичних та прикладних засад НС(Р)Д у кримінальному провадженні. Постійний розвиток інформаційних технологій, поширення спеціальних технічних засобів та програмного забезпечення ставлять нові виклики перед правозастосуванням, вимагаючи оновлення підходів до розуміння місця і ролі НС(Р)Д у системі кримінального процесуального до

Тому вкрай

Дніпровський державний університет	
внутрішніх справ	
Вхід №	111
« 14 » 01 2015 р.	15
Основний док.	15
Додаток	-

актуальним є комплексне дослідження теоретико-прикладних основ проведення НС(Р)Д дій у кримінальному провадженні.

Також потрібно зазначити, що про актуальність теми дисертаційного дослідження свідчить те, що наукове дослідження виконано в межах програми «Правове забезпечення прав, свобод та законних інтересів суб'єктів публічно-правових відносин» (номер державної реєстрації 0120U105390).

Обґрунтованість викладених висновків, рекомендацій та інших наукових результатів і теоретичних положень дисертаційного дослідження обумовлюється правильним вибором та використанням методів наукового пізнання. Зокрема, методологічна основа дослідження ґрунтується на використанні загальнонаукових і спеціальних методів, характерних для правової науки. Їх вибір був обґрунтований специфікою завдань і мети дослідження та сприяв досягненню наукових результатів високої якості. Діалектичний метод, застосований у всіх розділах, дозволив дослідити правові явища у динаміці їх розвитку, забезпечивши системне розуміння правових конструкцій, врахування змін кількісних і якісних характеристик, а також принципів заперечення і протиріч. Це забезпечило цілісність дослідження та взаємозв'язок між окремими його аспектами. Історичний метод був використаний для аналізу розвитку і становлення інституту НС(Р)Д (вступ, розділ 1). Порівняльно-правовий метод надав змогу порівняти правові норми і практику регулювання НС(Р)Д у вітчизняному і зарубіжному законодавстві (розділ 4). Це дозволило автору виявити ефективні механізми, запозичити корисний досвід та запропонувати рекомендації для вдосконалення національного законодавства. Аналіз міжнародних правових актів і судових рішень, включаючи практику ЄСПЛ, додав дослідженню додаткової глибини та актуальності. Догматичний метод був використаний для аналізу норм кримінального процесуального законодавства, їх систематизації та побудови правових конструкцій (розділи 2, 3, 4). Статистичний метод забезпечив аналіз статистичних даних, зібраних під час вивчення правозастосовної практики в Україні та за кордоном (розділи 2, 3).

Загалом, вибір і застосування зазначених методів забезпечили системність, об'єктивність та високий рівень наукової обґрунтованості дослідження, сприяючи досягненню поставлених завдань і реалізації поставленої мети.

Комплексний та системний підхід дисертанта щодо застосування перерахованих методів наукового дослідження дозволив отримати змістовні й обґрунтовані наукові висновки.

Достовірність наукових результатів, висновків та пропозицій дисертації забезпечується емпіричним підґрунтям роботи, зокрема, узагальненням матеріалів судової практики (вироків, ухвал, постанов) що стосуються надання дозволів на проведення НС(Р)Д, аналізу та оцінки доказів, одержаних у результаті їх проведення, а також вивченням практики ЄСПЛ в контексті оцінки результатів одержаних під час проведення негласних, (спеціальних) заходів одержання інформації у кримінальному судочинстві.

Новизна наукових результатів полягає в тому, що дисертація є першою у вітчизняній науці кримінального процесу працею, в якій проведено комплексне дослідження теоретико-прикладних основ негласних слідчих (розшукових) дій.

Дисертація є комплексним, самостійним і завершеним науковим дослідженням, в межах якого низка положень, зроблених висновків і пропозиції відповідає критеріям наукової новизни. Зокрема, дисертантом вперше:

1) досліджено генезис негласних слідчих (розшукових) дій, передумови їх інституалізації на джерелах права та історичних документах кримінального процесуального права України, вплив законодавства європейських країн, міжнародних актів на процес інституалізації таких заходів за наслідком чого визначено дві основні моделі інституалізації негласних заходів одержання інформації;

2) визначено етапи інституалізації негласних заходів одержання та фіксації інформації в національному законодавстві, досліджено вплив

міжнародних актів та договорів на розробку та вдосконалення регламентації проведення таких заходів, зокрема щодо запровадження загальних засад, принципів та умови застосування, порядку здійснення міжнародного співробітництва у цій сфері;

3) досліджено вплив практики ЄСПЛ на розробку та введення в дію нового Кримінального процесуального кодексу України в редакції 2012 року, в частині регламентації негласних заходів одержання інформації, що завдяки цьому набули свого визначення як особливі, специфічні слідчі дії, щодо яких передбачено особливі підстави, порядок та умови проведення;

4) забезпечення балансу інтересів кримінального судочинства та гарантій прав і свобод людини розглянуто як ключовий чинник, що впливає на регламентацію інституту НС(Р)Д;

5) досліджено форми цивільного контролю за проведенням негласних заходів одержання інформації у порівнянні із механізмами громадського контролю, запровадженими в інших країнах та запропоновано зміни до законодавства з урахуванням практики застосування негласних заходів одержання інформації в країнах ЄС;

6) досліджено причини та умови, що впливають на ефективність судового контролю у сфері надання дозволу на проведення НС(Р)Д, запропоновано шляхи вдосконалення такого контролю;

7) визначено ключові проблеми внаслідок різного тлумачення норм, їх колізії у сфері регламентації порядку проведення, фіксації, використання результатів НС(Р)Д, розмежування повноважень між особами, що приймають участь у застосуванні таких заходів;

8) на підставі судової практики та наукових досліджень проаналізовано різні підходи до тлумачення норм, що визначають обсяг повноважень суб'єктів діяльності у сфері застосування негласних заходів;

9) запропоновано авторський підхід до класифікації видів НС(Р)Д, з урахуванням особливості їх регламентації та проведення, запропоновано шляхом вдосконалення форм негласного одержання інформації;

10) запропоновано конкретні заходи, спрямовані на вдосконалення діючого законодавства, що передбачають додаткові форми судового та відомчого контролю, заходи спрямовані на поновлення порушених і обмежених прав і свобод, оскарження неправомірних дій службових осіб правоохоронних органів.

Доцільно наголосити на виокремленні автором багатьох положень, що за підсумками дослідження знайшли подальшого розвитку та були удосконаленні. Зокрема удосконалено положення щодо:

1) співвідношення інститутів НС(Р)Д з інститутами оперативно-розшукової, розвідувальної та контррозвідувальної діяльності, визначено їх спільні риси та відмінності в організації та використанні одержаних результатів;

2) підходів до систематизації НС(Р)Д, їх класифікації;

3) розробок у сфері тлумачення термінів «винятковості», «приватності», критеріїв розмежування правомірної діяльності органів правопорядку від провокації та підбурювання до вчинення злочину, вимог до забезпечення балансу інтересів кримінального провадження та прав і свобод людини;

А також набули подальшого розвитку:

1) наукові погляди щодо напрямків вдосконалення інституту НС(Р)Д, зокрема на прикладі законодавства ФРН щодо розмежування повноважень між суб'єктами діяльності, пов'язаної з негласним одержанням інформації, форм та методів негласного збирання інформації, заходів судового та громадського контролю за додержанням прав і свобод людини у цій сфері;

2) дослідження питань, пов'язаних із розробкою та використанням критеріїв визнання допустимості доказів, одержаних під час проведення НС(Р)Д з порушенням порядку, встановленого кримінальним процесуальним законодавством, визначення істотними таких порушень;

3) питання громадського контролю за негласною пошуковою діяльністю органів правопорядку, відшкодуванням шкоди, завданої неправомірним втручанням у приватне життя людини.

Водночас зміст дисертації містить низку інших цікавих та аргументованих висновків, пропозицій та рекомендацій.

Наукове дослідження вирізняється високим рівнем аргументації, логічністю та послідовністю викладу матеріалу, що свідчить про значний досвід автора. Наукові результати, доктринальні положення, висновки та пропозиції, запропоновані у роботі, демонструють самостійність підходів і враховують сучасні виклики кримінального судочинства щодо проведення НС(Р)Д. Автор обґрунтував основні положення дослідження з урахуванням ступеня їхньої наукової новизни, що, безумовно, є свідченням внеску в розвиток доктрини кримінального процесу стосовно теоретичних та прикладних засад НС(Р)Д.

Форма викладу думки забезпечує зрозумілість і структурованість, не перевантажуючи текст складними конструкціями, що сприяє чіткому сприйняттю змісту і дозволяє оцінити як теоретичну, так і практичну значущість наукової роботи. Особливу увагу приділено актуальним проблемам правового регулювання та реалізації НС(Р)Д, що забезпечує інтеграцію наукових знань у практичну діяльність правоохоронних органів, що стосується проведення НС(Р)Д. Таким чином, автору вдалося досягти балансу між теоретичними розробками та їх прикладним значенням НС(Р)Д у сфері кримінального судочинства.

Повнота викладу наукових положень в наукових публікаціях дисертанта. На підставі вивчення основного змісту дисертаційного дослідження потрібно зауважити, що ключові висновки та пропозиції знайшли широке висвітлення в межах наукових розробок автора, опублікованих у періодичних наукових виданнях, що індексуються БД Scopus та Web of Science, фахових наукових видань України, зміст і характер яких відповідають вимогам МОН України, а також виступах автора з тезами доповідей на науково-практичних заходах, що свідчить про достатній рівень апробації та наявність обговорення окремих положень дослідження науковою спільнотою. Основні наукові результати дисертаційного дослідження

висвітлено у 37 публікаціях, зокрема 1 монографії, 17 наукових статтях у фахових виданнях України, 4 періодичних наукових виданнях, що індексуються БД Scopus та Web of Science, 5 закордонних виданнях, 10 тезах доповідей на конференціях і семінарах.

Практичне значення отриманих результатів дисертаційного дослідження полягає у можливості використання авторських висновків та пропозицій в: 1) науково-дослідній сфері – для проведення подальших наукових досліджень щодо НС(Р)Д; 2) у законотворчій діяльності – з метою вдосконалення кримінального процесуального законодавства в частині правової регламентації НС(Р)Д; 3) правозастосовній діяльності – шляхи вирішення колізій та напрямки вдосконалення методологічного підґрунтя роботи органів охорони правопорядку; 4) у навчальному процесі при викладанні курсу кримінального процесу та інших кримінально-процесуальних дисциплін, підготовки навчально-методичних матеріалів.

Зміст та оформлення дисертації. Дисертація структурно складається з анотації, переліку умовних позначень, вступу, чотирьох розділів, що містять дев'ятнадцять підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації займає 562 сторінки, список використаних джерел міститься на 49 сторінках.

План дисертаційного дослідження викладено логічно і послідовно. Зазначене сприяло системному і комплексному вирішенню поставлених завдань дослідження і досягненню визначної мети. Кожна із окреслених проблем опрацьовано й вирішено шляхом надання змістовних і обґрунтованих пропозицій.

У вступі дисертант обґрунтовує вибір теми наукового дослідження. Разом з тим, варто наголосити на правильному формулюванні актуальності дослідження, визначені мети і переліку завдань, окреслені об'єкта, предмета та методів дослідження. Також у вступі наголошено на апробації матеріалів дисертації, визначено структуру та обсяг роботи.

У розділі 1 «Теоретико-методологічні основи дослідження негласних

слідчих (розшукових) дій» дисертантом проведено комплексний аналіз теоретичних і практичних проблем організації, проведення та використання результатів НС(Р)Д у кримінальному процесі України. НС(Р)Д справедливо розглядаються як особливий різновид слідчих (розшукових) дій, які мають специфічні правові та організаційні особливості, що обумовлюють їх вагоме значення для забезпечення ефективного досудового розслідування.

Дисертаційним дослідженням охоплено генезу інституту НС(Р)Д, а також зосереджено увагу на прогалинах у нормативно-правовому регулюванні та проблемах правозастосування, зокрема визначено тенденції розвитку цього інституту в контексті дотримання міжнародних стандартів.

Значна увага приділена методологічним основам дослідження, що включають використання історичного, порівняльно-правового, системного, соціологічного та інших методів, які забезпечили комплексний підхід до написання дисертаційного дослідження.

Практична значущість першого розділу дисертації полягає у визначенні пропозицій щодо вдосконалення кримінального процесуального законодавства України, а також у формулюванні науково обґрунтованих підходів до регламентації і реалізації НС(Р)Д у кримінальному процесі. Отримані результати сприяють зміцненню правової визначеності, підвищенню ефективності кримінального судочинства та дотриманню принципу верховенства права, що дозволить досягнути баланс між потребами кримінального провадження та гарантіями прав і свобод людини.

У розділі 2 «Правова природа негласних слідчих (розшукових) дій» автором розглянуто проблемні питання правової регламентації НС(Р)Д, яка базується на положеннях КПК України, оскільки їх поступове вирішення дозволяє забезпечити суворий контроль за проведенням та використанням отриманих результатів НС(Р)Д, що мінімізує ризик порушення прав і свобод людини. Дисертантом підкреслено важливість дотримання балансу між необхідністю ефективного виконання завдань досудового розслідування та захистом конституційних прав громадян, що досягається завдяки наявності

належного унормування НС(Р)Д.

На позитивну оцінку заслуговує те, що дисертант розглядає НС(Р)Д як унікальний і ефективний інструмент кримінального судочинства. Основна аргументація базується на їхній незамінності у процесі збирання доказів, особливо у випадках, коли традиційні методи виявляються недостатніми чи неможливими для застосування. Автор наголошує на важливості НС(Р)Д у забезпеченні комплексного дослідження обставин вчиненого кримінального правопорушення, а також у встановленні осіб, причетних до його вчинення. Як зауважує дисертант, особливістю НС(Р)Д є їхній винятковий характер, адже такі дії застосовуються лише тоді, коли інші методи збору інформації виявляються неефективними. Це дозволяє сфокусувати їх використання при розслідуванні тяжких і особливо тяжких злочинах, що потребують ретельного підходу до пошуку та фіксації фактичних даних, що мають значення для кримінального провадження. Завдяки цьому НС(Р)Д демонструють свою практичну значущість і цінність як ефективного інструменту, що дозволяє забезпечити швидке та повне розслідування.

Також необхідно відмітити, що в межах розділу висвітлено питання відповідності НС(Р)Д міжнародним стандартам у кримінальному судочинстві, що не лише сприяє ефективному розслідуванню злочинів, але й інтегрує національне законодавство у європейський правовий простір, забезпечуючи дотримання міжнародних зобов'язань.

Актуальність вдосконалення цього процесуального інституту автором пояснюється здатністю адаптуватися до нових викликів і форм злочинної діяльності, які стають дедалі витонченішими через використання сучасних технологій. В цьому контексті, як стверджує автор, НС(Р)Д дозволяють ефективно реагувати на сучасні виклики, забезпечуючи відповідність слідчої діяльності потребам часу. Таким чином, варто погодитись з думкою дисертанта, що НС(Р)Д є найбільш дієвим і результативним способом отримання доказів у кримінальному провадженні, який відповідає як внутрішнім, так і міжнародним вимогам щодо забезпечення ефективного

розслідування.

У розділі 3 «Забезпечення допустимості результатів негласних слідчих (розшукових) дій як доказів у кримінальному провадженні» дисертантом розкрито питання щодо забезпечення допустимості результатів НС(Р)Д як доказів у кримінальному провадженні. Автор обґрунтовує важливість суворого дотримання вимог кримінального процесуального законодавства при здійсненні НС(Р)Д, акцентуючи увагу на принципах винятковості (негласні заходи можливо проводити як виключення, лише у випадках, коли відомості про кримінальне правопорушення та особу, яка його вчинила, неможливо отримати в інший спосіб) та пропорційності (втручання законній меті, тобто з'ясування балансу інтересів кримінального судочинства та прав і свобод людини).

Дисертантом наголошено на вагомій ролі судового контролю за проведенням НС(Р)Д. Автор пропонує вдосконалити цей механізм, забезпечивши суддів можливістю аналізувати докази та матеріали провадження для обґрунтування рішень. Крім того, акцентовано увагу на необхідності запровадження дієвого механізму постфактум-контролю (*ex post factum*), що сприятиме дотриманню балансу між інтересами кримінального провадження та правами людини. Тому варто погодитись з позицією дисертанта, що баланс інтересів кримінального судочинства та гарантій прав і свобод людини підлягає забезпеченню не лише встановленням вимог щодо порядку та підстав для надання дозволу на проведення негласних заходів, а й запровадженням судового контролю за результатами проведення таких заходів.

Цілком можна погодитися з тезами автора, що розробка і впровадження механізмів ефективного судового контролю сприятиме підвищенню результативності НС(Р)Д, забезпеченню правової визначеності, дотриманню принципу законності та захисту прав людини у кримінальному процесі.

Вельми корисними у дослідженні вбачаються ключові критерії допустимості результатів НС(Р)Д, зокрема суворе дотримання процедури

фіксації та використання отриманих даних. Дисертант підкреслює важливість забезпечення правомірності проведення негласних заходів. Водночас автор вказує на проблеми, пов'язані із надмірною секретністю матеріалів НС(Р)Д, що ускладнює їх оперативне використання та перевірку.

Цікавими виглядають пропозиції автора щодо внесення змін до змісту положень кримінального процесуального законодавства, що спрямовані на вдосконалення регламентації режиму секретності, зокрема впровадження диференційованого підходу до присвоєння грифу таємності у залежності від застосування форм та методів їх проведення, тривалості розробки, неможливості забезпечити таємницю досудового розслідування іншими засобами. Також справедливо запропоновано запровадження механізму інформування особи про проведенні НС(Р)Д з можливістю їх оскарження та одержання компенсації, з метою забезпечення права на оскарження таких дій.

У розділі 4 «Проблеми правового регулювання організації та проведення негласних слідчих (розшукових) дій, шляхи його вдосконалення» дисертантом досліджено проблемні аспекти регламентації НС(Р)Д у кримінальному процесуальному законодавстві, а також напрямки вдосконалення КПК України щодо нормативного регулювання організації, проведення, використання та знищення результатів НС(Р)Д. Разом з тим, вагомою новелою є обґрунтування питання щодо світового досвіду правового регулювання порядку здійснення негласних заходів отримання інформації в інтересах кримінального судочинства, що становить важливий науковий і практичний інтерес. Порівняльний аналіз із законодавствами інших країн, зокрема Німеччини, Литви, Молдови тощо, дозволив автору сформулювати пропозиції щодо запровадження диференційованих підходів до присвоєння грифу секретності, регламентації строків проведення НС(Р)Д, а також встановлення чітких вимог до процедур інформування осіб, чиї права обмежено. Особливого значення має пропозиція впровадження механізмів громадського контролю за застосуванням НС(Р)Д.

На позитивну оцінку заслуговує висновок автора щодо основних

дефектів правової регламентації НС(Р)Д, серед яких виокремлюється: 1) недосконалість визначення понятійного апарату, системи та класифікації, визначення їх процесуальних форм; 2) недоліки в диференціації підстав для проведення НС(Р)Д; 3) неефективність механізму прийняття рішень про проведення НС(Р)Д; 4) обмеження щодо можливості проводити НС(Р)Д до постановлення ухвали слідчого судді тощо.

Крім того, слід констатувати правильність позиції дисертанта у тому, що лише системний та комплексний підхід, побудований на засадах забезпечення балансу інтересів кримінального судочинства та гарантій прав і свобод людини, є єдиним правильним шляхом реформування сфери НС(Р)Д.

Дисертація містить додатки обсягом у 100 сторінок. Серед іншого додатки містять аналіз відомостей статистичної звітності, пропозиції щодо внесення змін до КПК України, а також акти впровадження в практичну, освітню та наукову діяльність.

Про ґрунтовний та системний підхід автора до проведеного наукового дослідження свідчить й список використаних джерел, який нараховує 405 найменувань. Наявність великої за обсягом бази літературних джерел вказує на систематичну роботу автора щодо всебічного та об'єктивного аналізу актуальних проблем застосування кримінального процесуального закону в частині проведення НС(Р)Д та використання результатів останніх у кримінальному провадженні.

В результаті вивчення основного змісту наукового дослідження не виявлено текстових запозичень без посилання на відповідне джерело, а також інших порушень вимог академічної доброчесності.

Зауваження та/або дискусійні питання щодо положень дисертації. В цілому позитивно оцінюючи зміст дисертаційного дослідження Бабікова Олександра Петровича на тему: «Теоретико-прикладні основи проведення негласних слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні», слід звернути увагу на окремі положення дисертаційної роботи, що мають дискусійний характер через наявність різних поглядів на вирішення тих чи

інших питань. Це викликає чималий науковий інтерес та обумовлює необхідність їх змістовного обґрунтування дисертантом під час проведення публічного захисту дисертації. Такими є наступні положення дисертаційного дослідження.

1. Додаткової аргументації потребує висновок дисертанта про те, що регламентація НС(Р)Д не є більш досконалою чи ефективною ніж регламентація ОРД (підрозділ 2.3 дисертації). Уявляється, що нормативна регламентація НС(Р)Д є більш широкою, оскільки положення щодо форм, умов та підстав проведення НС(Р)Д викладені не лише в змісті КПК України, але й деталізовані на рівні підзаконного нормативно-правового акту – в Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні. Крім того, нормативні положення Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» щодо здійснення оперативно-розшукових заходів відсилають до правових приписів КПК України стосовно проведення НС(Р)Д.

2. Дисертант у підрозділі 2.6 роботи зауважує, що в межах кримінального процесуального закону України сформульовано чіткий перелік НС(Р)Д, що пов'язані з втручанням у приватне спілкування, але з іншого боку відсутність такого ж підходу до визначення інших НС(Р)Д, що не пов'язані з втручанням у приватне спілкування викликає низку дискусійних питань щодо переліку та системи НС(Р)Д. Водночас, автором не в повній мірі надається власне бачення системи НС(Р)Д і можливості їх розмежування залежно від способу проведення та фіксації, оцінки як допоміжних засобів чи окремих форм НС(Р)Д.

3. У підрозділі 3.6 дисертаційного дослідження автор висловлює позицію щодо необхідності унормування можливості проведення НС(Р)Д поза режимом «державної таємниці». На думку дисертанта, це прямо передбачить можливість залучення до проведення деяких НС(Р)Д (таких як контроль за вчиненням злочину, зняття інформації з електронних інформаційних систем та в інших випадках) осіб, які не мають допуску до

державної таємниці. Проте автор не приділяє належної уваги щодо визначення співвідношення такої пропозиції з вимогами чинного КПК України, Закону України «Про державну таємницю», змістовною та процедурною особливостями здійснення НС(Р)Д.

4. У підрозділі 4.1 дисертації автор наголошує, що визначення критеріїв «приватного життя» і змісту поняття «приватного спілкування» є нагальною необхідністю, що надасть можливість визначити допустимі межі втручання в нього. Цікаво почути позицію дисертанта щодо таких критеріїв «приватного життя» та змісту поняття «приватного спілкування» з огляду на виокремлені у практиці ЄСПЛ критерії «законності», «необхідності у демократичному суспільстві» та «пропорційності».

5. Досліджуючи в межах підрозділу 4.2 дисертації основні риси правового регулювання НС(Р)Д в зарубіжних країнах, автор справедливо зазначає, що система, класифікації, мета, сфера застосування, вимоги до проведення та форми фіксації негласних дій мають істотні відмінності. Разом з тим, під час публічного захисту було б цікаво почути позицію дисертанта щодо шляхів удосконалення національного законодавства в частині нормативної регламентації НС(Р)Д з урахуванням положень законодавства зарубіжних країн та змісту міжнародних нормативно-правових актів.

Зазначені зауваження мають формальний та дискусійний характер та не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження Бабікова Олександра Петровича.

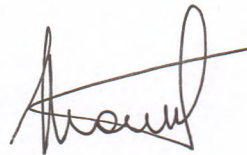
Дисертація Бабікова Олександра Петровича на тему: «Теоретико-прикладні основи проведення негласних слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні», подана на здобуття ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність (галузь знань 081 – Право) є завершеною науковою працею, в межах якої всебічно та в повному обсязі вирішені поставлені перед ним завдання, а мету – досягнуто, що у сукупності відіграє важливу роль для вдосконалення теорії

та практики кримінального процесу, зокрема в частині правової регламентації та реалізації негласних слідчих (розшукових) дій. Дисертація відповідає спеціальності 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність та Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом МОН України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами, внесеними відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 року), та Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 року № 1197, а її автор Бабіков Олександр Петрович – за підсумками публічного захисту заслуговує на присудження наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність (галузь знань 081 – Право).

Опонент –

**доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри кримінально-
правових дисциплін КННІ ДонДУВС**

Тимур ЛОСКУТОВ

Підпис професора кафедри кримінально-правових дисциплін Криворізького навчально-наукового інституту Донецького державного університету внутрішніх справ, доктора юридичних наук, професора Тимура Лоскутова, засвідчую

Старший діловод ГДСД КННІ

Олена ІВАНІНА